

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОВА, КУЛЬТУРА, СУСПІЛЬСТВО

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма «Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад»

за спеціальністю В11 Філологія
спеціалізації В11.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри англійської філології
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ, 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Мова, культура, суспільство
Викладач (-і)	Пилячик Наталія Євгенівна
Контактний телефон викладача	050 86 87 464
E-mail викладача	natalia.pyliachik@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС3, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	четвер 15.00 на платформі zoom за лінком: https://us05web.zoom.us/j/7498961833?pwd=VmRhZ1RWMTJlJmZURkNpZ0pZNVdBTU09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Навчальна дисципліна «Мова, культура, суспільство» є вибірковою обсягом 3 кредитів ЄКТС. Модуль вивчається магістрами протягом 1 семестру, а загальна кількість годин, рекомендованих для його вивчення, складає 12 годин лекційних, 18 годин практичних та 60 годин самостійної роботи студента. Курс передбачає використання навчальних підходів, які допомагають вивчити та проаналізувати студентом співвідношення мови, культури та суспільства. Цей курс знайомить студентів з основними відкриттями лінгвістичної антропології, яка вивчає взаємозв'язки мови з походженням та еволюцією людського суспільства, аналізує роль мови в різних природних та культурних середовищах. Курс, що викладається англійською мовою, використовує методологію CLIL для інтегрованого вивчення як змісту, так і мови. Відповідно, навчальна дисципліна «Мова, культура, суспільство» має як теоретичний, так і прикладний характер.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> викладання навчальної дисципліни «Мова, культура, суспільство» є надати студентам інформацію про теорії походження та еволюції мови, про спільні та відмінні властивості світових мов, про взаємодію між мовою, культурою людини та людським суспільством. У сучасному світі комунікація є специфічною для культури, тому вивчаючи мови повинні знати не лише саму мову, але й особливості моделей дискурсу. Сучасний світ є багатокультурним та глобальним. Глобалізація вимагає міжнародних мов, які також розглядаються в рамках курсу. Оскільки цей курс надає студентам інструменти, необхідні для ефективної комунікації та взаємодії в культурно відповідний спосіб в різних контекстах, він є основоположним для тих, хто вивчає іноземні мови. <u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни є ознайомити студентів з передумовами, особливостями становлення та розвитку лінгвістичної антропології, з принципами розвитку суспільства, природи і мислення; з розумінням культурологічних питань сучасності з позицій вшанування традицій і звичаїв свого народу та культурного надбання людства; навчити студентів аналізувати і синтезувати соціально-значущі проблеми, заховані у лінгвокультурних концептах.	
4. Програмні компетентності	
<i>Інтегральна компетентність</i> – Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення	

інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним;
- ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- ЗК 5. Здатність працювати в команді та автономно;
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК 8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК 10. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні;
- ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Фахові компетентності:

- ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їхніх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.
- ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань
- ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень

5. Програмні результати навчання

- ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.
- ПРН 2. Упевнено володіти державною та двома іноземними мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та англійською мовами.
- ПРН 3. Застосовувати сучасні методики та інноваційні технології для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукового дослідження в конкретній філологічній галузі.
- ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- ПРН 5. Знаходити оптимальні шляхи ефективної взаємодії у професійному колективі та з представниками інших професійних груп різного рівня.
- ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату, організації успішної комунікації, здійснення фахового перекладу.
- ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

6. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
практичні заняття	18

самостійна робота		60		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов’язкова / вибіркова	
1	В11 Філологія	5	В	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лек ції	занятт я	сам. роб.
Module 1. LANGUAGE: 1. LANGUAGE EVOLUTION		2	4	10
2. LANGUAGE VARIATION: Types of lects: idiolects, dialects (including national variants of English (American English, Australian English, Canadian English, Indian English, Philippine English, Ugandan English, Chinese English), sociolects, aetalects, ethnolects.		2	2	10
MODULE 2. LANGUAGE AND CULTURE 3.CULTURE The phenomenon of culture. Key statements concerning culture (difference, diversity, tolerance, influence). Structure of culture. Visible and hidden elements of culture. ‘Big” and ‘little’ cultures, their correlation. Values and beliefs as elements of culture, their role, degree of universality of value. Types of cultures.		2	2	10
1. INTERPLAY OF LANGUAGE AND CULTURE Cultural impact on language. Culture-specific words, categories of cultural words, social culture, social organization, customs, ideas, gestures and habits); cultural key-words, culture-specific texts: idioms and folklore. Various forms of socialization and acculturation: etiquette, expressions of politeness.		2	4	10
MODULE 3. LANGUAGE, CULTURE, AND SOCIETY 5.SOCIETAL CROSS-CULTURAL DIFFERENCES IN COMMUNICATION Verbal communication. Non-verbal communication (paralinguistics, and extra-linguistics: kinesics, proxemics). Culture-specific communication and cross-cultural differences in discourse. Culture-specific communication and linguistic rituals. The problem of national stereotypes and prejudices.		2	2	10
6. SOCIETAL GLOBALIZATION AND LANGUAGES Languages of cross-cultural communication (international languages, lingua francas (conlangs), languages of scientific discourse, world religions and social media). English as a lingua		2	4	10

franca. Globalization and multilingualism (global languages, English as a global language, the future of Global English) vs localization and regional identity.			
ЗАГ.:	12	18	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях, та підготованих групових проєктів та індивідуальних письмових робіт. Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на практичному занятті); заліковий (тести, письмові завдання, проєкти); підсумковий (перевірка і обговорення письмових завдань і проєктів, залік). Максимальна кількість балів, яку студенти можуть отримати, відвідуючи практичні заняття – 45 балів. Передбачено одне індивідуальне та одне групове проєктне завдання, за які можна набрати 20 балів. Передбачено 2 тести, за які студенти можуть отримати 20 балів. Підсумкова контрольна робота (тестування), оцінюється в 15 балів. Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. По закінченні курсу студенти отримують залік на підставі оцінок, отриманих на практичних заняттях. Максимальна кількість балів, яку студент/студентка може отримати, відвідуючи практичні заняття, а також виконавши індивідуальне науково-дослідне завдання, презентації та тести – 100 балів.		
Вимоги до письмових робіт	Письмова контрольна у вигляді письмового підсумкового тестування, яке охоплює 15 завдань, з яких кожне оцінюється по одному балу (максимальна кількість балів – 15); 2 поточні тести, які складаються з 20 завдань – 20 балів максимально. ВИМОГИ ДО РОБОТИ НАД ПРОЄКТОМ (науково-дослідне завдання) Проєкт виконується у групі (3-4 студентів). Тему для проєкту в рамках заданої основної теми студенти можуть обрати самостійно, попередньо узгодивши з викладачем. Їхнім завданням є розробка матеріалів заняття (друкований/електронний варіант) згідно з лінгвістичної антропологією у межах обраної тематики. Рівень матеріалів повинен відповідати рівню студентів ЗВО та містити завдання для розвитку навичок читання, письма, аудіювання та мовлення іноземною мовою. Студенти працюють над пошуком необхідної інформації. Список джерел подається у друкованому варіанті. Знайдена інформація відсортовується та організовується згідно обраного плану, який студенти заздалегідь складають та обговорюють з викладачем. Остаточна версія проєкту подається викладачу на перевірку. Захист проєкту проходить у вигляді усної доповіді, що супроводжується Power Point презентацією або ж іншим наочним матеріалом. <i>Вимоги до захисту:</i> Тривалість доповіді разом із обговоренням не повинна перевищувати 15 хв. Не слід читати доповідь. Допускається використання заздалегідь підготовленого плану чи окремих цитат. Невідомі слова повинні бути сформовані у глосарій та поширені у вигляді роздаткових матеріалів. Доповідь слід виконувати на належному лексико-граматичному рівні з використанням базових ораторських технік, таких як паузи чи риторичні запитання.		

Вага оцінки у підсумку 10 балів. Презентація готового проекту здійснюється на 9 практичному занятті курсу.			
Критерії оцінювання проєктів:			
Критерії /бали	Дескриптори		
Контент (макс. 10)	5	4	3
Зміст (точність та обсяг інформації, знання предмета студентом)	Зміст повністю відповідає цілям завдання, є актуальним і послідовним.	Проект є послідовним і охоплює поставлені цілі, але висновки та практичне застосування чітко не визначені.	Зміст проекту повній мірі охоплює поставлені завдання, але відповідає основній меті
Мова (вживання мови, граматичні форми, обсяг лексики)	Використана широка та правильна термінологія, відповідна стилістика.	Використана широка та правильна термінологія з незначними граматичними та лексичними помилками.	Правильна термінологія з великими граматичними лексичними помилками
Структура (узгодженість і логіка проекту)	Логічний і зв'язний виклад проекту.	Можливий логічний і послідовний проект з незначними структурними порушеннями	Проект має чітко визначену структуру, але йому бракує логіки подачі ідей/контенту
Розробки (скільки інформації студенти знайшли самостійно та наскільки добре вона пов'язана з темою, як ресурси представлені з точки зору принципів академічної доброчесності)	Глибокий матеріал, що стосується теми з використанням сучасних ресурсів, представлене з дотриманням принципів академічної доброчесності.	Матеріал, що має відношення до теми, хоча деякі сучасні ресурси відсутні з незначними помилками у їх поданні.	Фундаментальний матеріал, що відповідають незначні помилки в їх викладенні
*1 – робота не відповідає вимогам, зазначеним вище; *0 – робота не здана			
Підсумкове тестування Підсумкове тестування базується на матеріалі, розглянутому на всіх лекціях та практичних заняттях. Воно проводиться на платформі d-			

	learn. Тест складається із 15 питань із розгорнутими відповідями. Кожне питання оцінюється 1 балом. Максимальна кількість балів за тест – 15 балів.
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 9 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою (максимальна кількість – 45 балів). Відповідь студента на практичному занятті оцінюється за 4-бальною системою: 5 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв’язання поставлених перед ним завдань. 4 бали – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні змістові помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань. 3 бали – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам’ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв’язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві змістові помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача. 2 бали – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість змістових помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача. Також на оцінку за практичне заняття впливає поточне тестування, яке містить 5 запитань із 4 варіантами відповідей по тематиці практичного. Кінцевий бал за кожне заняття вираховується за формулою: $(5+5):2$. Де перше 5 – робота на занятті, а друге 5 – результат за поточне тестування.
Підсумковий контроль	При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, бали за індивідуальне науково-дослідне завдання, а також бали за 2 тести, презентацію та підсумкове тестування. <i>форма контролю – залік;</i> <i>форма складання – комбінована.</i>
8. Політика навчальної дисципліни	
<u>Письмові роботи:</u> Обов’язкове підсумкове тестування на платформі d-learn, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, тестування на поточних заняттях. <u>Академічна доброчесність:</u> Студент повинен доброчесно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань;	

списування та плагіат.

Відвідування занять При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізень на заняття. Враховуються результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. На консультаціях викладача студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять і письмової роботи.

Студенти, котрі навчаються за **індивідуальним графіком**, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням проєктних та письмових завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-individ.-grafik.pdf>

Порядок перезарахування результатів **неформальної освіти** в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістичної антропології на платформах Coursera, Udeemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю № 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати фідбек щодо якості викладання дисципліни на сайті дистанційного навчання <https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/f7b34b0fd25adb2d5b67>

Дотримання **академічної доброчесності** засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «[Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти](https://nmv.pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/)». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/

9. Рекомендована література

1. Danesi, M. (2015). Linguistic anthropology. In Wright, J.D. (ed.). International Encyclopedia in the Social and behavioral Sciences. Reference work. Science Direct. P. 169-175. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B9780080970868530608>
2. Duranti, L. (2001). Linguistic anthropology. In Smelser, N. and N.J. Baltes (eds).

- International Encyclopedia in the Social and behavioral Sciences. Reference work. Science
3. Direct. P. 8899-8906. URL
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/B0080430767030400>
4. Enfield, N.J., Kockelman, P. and Sidnell, J. (2014). Introduction. Directions in the anthropology of language. In Enfield, N.J., Kockelman, P. and Sidnell, J. (eds). The Cambridge Handbook of Linguistic Anthropology. Cambridge: Cambridge University Press. P. 2-24.
5. Salzman, Z., Stanlaw, J.M., & Adachi, N. (2012). Language, culture, and society. An introduction to linguistic anthropology. 5 th ed. Boulder, CO: Westview Press. Chapter 1: Introducing linguistic anthropology. P. 2-16).

Додаткова література

6. BHVN, Lakshmi (2019). Idioms and Culture: Exploring the Inter-Influence between English and Other Languages. Humanities&SocialSciencesReviews. Volume 7. No 6. pp. 131–138. URL:<https://doi.org/10.18510/hssr.2019.7627>
7. Edwards, V. (2004). Multilingualism in the English-speaking World: Pedigree of Nations. Blackwell Publishing.
8. Holm, J. (2004). Pidgins and Creoles. Volume I: Theory and Structure. Cambridge: Cambridge University Press.
9. Horobin, S. (2016). How English Became English : A Short History of a Global Language. Oxford University Press.
10. Knapp, M. L., Hall, J. A., Horgan T. G. (2014). Non-verbal Communication in Human Interaction. Wadsworth, Cengage Learning.

Інтернет ресурси

1. Boers, F. Comprehending and Remembering Figurative Idioms. European Journal of English Studies. Volume 8. No 3. pp. 375–388.
URL:<https://doi.org/10.1080/1382557042000277449>
2. Burns, A. (2013). Is English a form of linguistic imperialism? URL:
<https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/english-form-linguistic-imperialism>
3. Canfield, A. (2002). Body, Identity and Interaction: Interpreting Nonverbal Communication. URL: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED473237.pdf>
4. D. Crystal's official website. URL : <https://www.davidcrystal.com/GBR/David-Crystal>
Flanagin, J. (2015, May 15). The Best Idioms Around the World, Ranked.
URL : <https://qz.com/402739/the-best-idioms-from-around-the-world-ranked/>
5. Varieties of English. Britannica. URL: <https://www.britannica.com/topic/English-language/Varieties-of-English> Introduction: The Field of Contact Linguistics.
http://www.blackwellpublishing.com/content/BPL/Images/Content_store/Sample_Chapter/0631_212507/Winford-001.pdf
6. Miestamo, M. Linguistic Diversity and Complexity. URL:
https://www.mv.helsinki.fi/home/matmies/publications/03_Miestamo_2017_2.pdf

Викладач **Наталія ПИЛЯЧИК**, доцент кафедри англійської філології